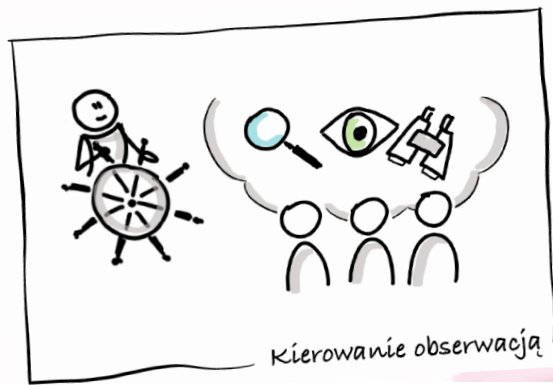

Jak poprowadzić kierowanie obserwacją?

Praca tą metodą nie polega na puszczaniu uczniom 45-minutowego filmu, a tym samym wygospodarowaniu wolnego czasu dla nauczyciela. W trakcie tej metody nauczyciel powinien kierować tą obserwacją, tak by uczniowie prawidłowo spostrzegali istotne elementy.

Aby obserwacja była prawidłowo przeprowadzona, musi uprzednio być szczegółowo przygotowana. Przed przystąpieniem do obserwacji nauczyciel powinien jasno i wyraźnie sformułować cel. Uczniowie powinni wiedzieć co będą obserwować, po co, na co mają zwrócić uwagę. Obserwacja powinna być dostosowana do poziomu uczniów, do ich możliwości percepcyjnych, a więc np. nie powinna być za szybka. W trakcie obserwacji, nauczyciel na bieżąco powinien instruować uczniów, zwracać ich uwagę na istotne elementy. Może zatrzymywać film i mówić np. „a teraz zwróćcie uwagę na to, ... na tamto”, czy też może powtarzać pewne fragmenty filmu, żeby uczniowie lepiej zaobserwowali dane elementy, żeby utwierdzili się, że dobrze zaobserwowali dane zjawisko.

Przykładowo, gdybyśmy chcieli pokazać uczniom sposób przedstawienia ruchu na obrazie „Czwórka” Józefa Chełmońskiego, co moglibyśmy zrobić? Moglibyśmy zabrać uczniów na wycieczkę do Sukiennic. Możemy ich wprowadzić do sali Chełmońskiego i mieć nadzieję, że wielkie dzieło (ok. 6,5 metra x 2,70), na frontowej ścianie sali robi na nich piorunujące wrażenie. Ale jeśli ich do tego nie przygotujemy, to może się okazać, że dzieło Podkowińskiego na przeciwległej ścianie bardziej ich zainteresuje i olbrzymiej „Czwórki” w ogóle nie zauważą.

Jak w takiej sytuacji prawidłowo pokierować tą obserwacją, żeby zakończyła się sukcesem? Przede wszystkim należy zrobić wstęp: gdzie idziemy? co będziemy obserwować? po co? na co należy zwrócić uwagę? Następnie należy grupę doprowadzić do obrazu, ustawić ich we właściwym miejscu, a następnie – zmieniając poszczególne pozycje obserwacji – zwrócić ich uwagę na to, że w każdej z tych pozycji obserwujący ma wrażenie, jak gdyby te rozpędzone konie jechały wprost na niego. Potem dobrze jest dać czas uczniom do samodzielnej obserwacji i samodzielnego doświadczania. Na koniec, dobrze jest omówić ich obserwacje i wrażenia, wysłuchać co zaobserwowali, jakie są ich przemyślenia.

Stosując, przykładowo na zajęciach film powinniśmy zrobić najpierw wstęp, a następnie w trakcie tego filmu możemy go zatrzymywać, możemy komentując, zwracać uwagę uczniów, co będzie się za chwilę działo, możemy powtórnie odtworzyć wybrane fragmenty i sprawdzić, czy wszyscy uczniowie dostrzegli założone treści.

Bardzo istotnym jest to, by obserwację podsumować, a więc zebrać spostrzeżenia, które uczniowie poczynili, uporządkować, uzupełnić ewentualne luki czy niejasności, sprawdzić, czy uczniowie zaobserwowali to, co mieli zaobserwować i czy właściwie to zinterpretowali.

Możemy w ramach podsumowania dać uczniom jakieś zadanie do wykonania, a więc mogą wypełnić kartę pracy, mogą odpowiedzieć na pewne pytania. Możemy obserwację podsumować pogadanką lub dyskusją. Możemy też podsumować jakimś ćwiczeniem o charakterze praktycznym. Natomiast ważnym jest, by przed przystąpieniem do obserwacji uczniowie wiedzieli, że takie zadanie będzie i na czym będzie polegało, w jaki sposób wykorzystają zaobserwowane treści. Takie podejście daje szansę, dość dużą szansę, że przeprowadzona obserwacja będzie po prostu efektywną metodą.